



SVEA HOVRÄTT
Rotel 0602
060201

DOM
2017-10-20
Stockholm

Mål nr
M 284-16

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDE

Statens va-nämnds beslut 2015-03-05 och 2015-12-18 i mål Va 448-13, se bilaga A och B

KLAGANDE OCH MOTPART

Sigtuna kommun
195 85 Märsta

Ombud: Advokaten J S

KLAGANDE OCH MOTPART

Lufsen Fastighets AB, 556496-0754

Ombud: Advokaten C H

SAKEN

Skadestånd m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Sigtuna kommuns överklagande av Va-nämndens beslut den 5 mars 2015 lämnas utan bifall.
2. Hovrätten ändrar Va-nämndens beslut den 18 december 2015 endast på så sätt att Lufsen Fastighets AB:s skadeståndstalan ogillas.
3. Lufsen Fastighets AB ska ersätta Sigtuna kommun för rättegångskostnader i hovrätten med 227 931 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från denna dag till dess betalning sker. Av beloppet avser 172 681 kr ombudsarvode.

Dok.Id 1263079

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se				

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Sigtuna kommun har yrkat att hovrätten ska upphäva Va-nämndens beslut den 18 december 2015 och avvisa Lufsen Fastighets AB:s talan vid nämnden eller, i andra hand, att hovrätten med ändring av nämndens beslut helt ska ogilla bolagets talan där. Kommunen har även yrkat att hovrätten ska bifalla kommunens rättegångskostnadsanspråk vid nämnden.

Lufsen Fastighets AB har yrkat att hovrätten ska bifalla bolagets rättegångskostnadsanspråk vid Va-nämnden.

Parterna har motsatt sig varandras ändringsyrkanden och yrkat ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

UTVECKLING AV TALAN I HOVRÄTTEN

Parterna har åberopat samma grunder och utvecklat sin talan på samma sätt som i Va-nämnden enligt vad som antecknats i beslutet den 18 december 2015.

Kommunen har därutöver tillagt följande: Va-nämnden var behörig att pröva mål enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen). Den vattenledning som tvisten gäller var inte längre i bruk när lagen trädde i kraft. Eftersom ledningen inte användes omfattas den inte av definitionen av en allmän va-anläggning i 2 § vattentjänstlagen. I punkten 2 a) i övergångsbestämmelserna till vattentjänstlagen finns en uppräkningslista av de bestämmelser i lagen som ska gälla även om en va-anläggning inte är att anse som en allmän sådan. Bestämmelsen om skadeståndsansvar i 45 § finns inte med bland dessa bestämmelser. Den av bolaget åberopade skadeståndsbestämmelsen ska alltså inte tillämpas i tvisten mellan parterna och Va-nämnden var därmed inte behörig att pröva tvisten. – En alternativ orsak till att det saknades fyllnadsmaterial under en pelare närmast Södergatan kan vara att grundläggningsarbetet var bristfälligt utfört.

Bolaget har invänt att den aktuella vattenledningen har varit i bruk ända fram till mars månad 2010 eftersom den var trycksatt och ihopkopplad med kommunens allmänna va-anläggning tills den stängdes även vid fastighetens gräns mot Dalgatan. Bolaget har vidare anfört att vattenledningen ingår i en allmän va-anläggning enligt definitionen i vattentjänstlagen och inte i en sådan anläggning som avses i punkten 2 a) i övergångsbestämmelserna.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

Utredningen är densamma som vid Va-nämnden. Förnyade förhör har hållits med L A, F C, J B och M T. De har i hovrätten i allt väsentligt berättat i enlighet med vad som redovisats i Va-nämndens beslut.

Hovrätten har hållit syn på fastigheten.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Va-nämndens behörighet

Som Va-nämnden angett ska frågan om nämndens behörighet avgöras utifrån den grund för talan som bolaget har åberopat. Bolaget har åberopat skadeståndsbestämmelsen i 45 § vattentjänstlagen. När talan väcktes skulle en sådan skadeståndstalan tas upp av Va-nämnden. Nämnden var alltså behörig att pröva tvisten. Det som kommunen har anfört i hovrätten föranleder inte någon annan bedömning. Kommunens överklagande av beslutet den 5 mars 2015 ska därmed lämnas utan bifall.

Skadestandsfrågan

Enligt 45 § vattentjänstlagen ska huvudmannen ersätta en översvämningsskada på en fastighet inom den allmänna va-anläggningens verksamhetsområde, om huvudmannen har åsidosatt en skyldighet enligt vattentjänstlagen och åsidosättandet har medfört att vatten som är avsett att tillhandahållas eller ledas bort genom huvudmannens va-anläggning ytledes eller på annat sätt trängt in på fastigheten.

Beträffande frågan om bestämmelsen är tillämplig i denna tvist gör hovrätten följande bedömning. Vattentjänstlagen med den aktuella skadeståndsbestämmelsen trädde i kraft den 1 januari 2007 då lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar upphörde att gälla. Enligt övergångsbestämmelserna ska vattentjänstlagen inte tillämpas på mål eller ärende som enligt bestämmelserna i den upphävda lagen har anhängiggjorts före ikraftträdandet. Övergångsbestämmelserna innehåller i övrigt vissa särskilda regler bl.a. när det gäller sådana anläggningar som förklarats för allmänna enligt vissa äldre bestämmelser och som inte är att anse som allmänna enligt definitionen i 2 § i den nya lagen. Kommunens va-anläggning är inte en sådan anläggning som avses i den övergångsbestämmelsen. Eftersom talan i detta mål väcktes efter att vattentjänstlagen trätt i kraft innebär det att bolagets skadeståndstalan kan prövas med tillämpning av bestämmelsen i 45 § vattentjänstlagen.

Bolaget har gjort gällande att läckande vatten från den gamla ledningen har sköljt bort fyllnadsmaterial under garagets grund vilket i sin tur orsakat sättningar i garagedelen och sprickbildningar i byggnaden. Bolagets fastighet ligger inom den allmänna va-anläggningens verksamhetsområde. Det är ostridigt att vattenledningen, genom att den endast var stängd vid fastighetens gräns mot Södergatan, har stått under tryck fram till början av mars 2010 då den stängdes även mot ledningsnätet vid Dalgatan. Även om kommunens avsikt var att ledningen skulle tas ur bruk redan 1990 har ledningen utgjort en del av anläggningens ledningsnät. Det vatten som fanns i ledningen när den var trycksatt har alltså varit avsett att tillhandahållas genom kommunens va-anläggning.

Av J Bs utlåtanden och vittnesutsaga framgår att det under sommaren 2010 konstaterades sprickbildningar i byggnadens stomme och fasad samt att två pelare i garaget intill huvuddelen hade glidit isär från det ovanliggande bjälklaget. Av hans uppgifter framgår vidare att en av sprickbildningarna förvärrades under sommaren. Det är ostridigt i målet att en dilatationsfog som skulle ha funnits mellan byggnadens olika delar var felaktigt utförd eller saknades på vissa ställen. J B har uppgett att den felaktiga dilatationsfogen har saknat betydelse för

skadorna i garagedelen och bolaget har förklarat att det yrkade skadeståndet endast avser åtgärdandet av skador i garagedelen.

En förutsättning för att kommunen ska vara ansvarig för de påtalade skadorna är emellertid att de har orsakats av vatten som läckt ut från den aktuella ledningen. Det är bolaget som ska bevisa att skadorna orsakats på detta sätt. Beträffande det beviskrav som ska vara uppfyllt kan enligt praxis en viss lättnad komma ifråga om det varit förenat med stora svårigheter för den skadelidande att säkra full bevisning om skadeorsaken. I en sådan situation har det ansetts tillräckligt att det som den skadelidande påstått om orsaksförloppet varit klart mer sannolikt än att skadeorsaken varit den som huvudmannen åberopat, se NJA 1993 s. 764.

I den utredning som bolaget åberopat finns inte några uppgifter om direkta iakttagelser av en vattenläcka. Av L As uppgifter framgår visserligen att han från början av februari 2010 och fram till början av mars samma år, då den gamla ledningen stängdes även vid Dalgatan, hörde ljud vid garageväggen mot Södergatan som han tyckte lät som sprutande vatten. Vidare har F C redogjort för de undersökningar av ledningen som han gjorde före sommarsemestern 2010 och vars resultat enligt hans uppfattning visar att ledningen inte var tät. J B, som under hösten 2010 grävde vid två av pelarna i byggnadens garagedel, har beskrivit att fyllningen under sulan till den pelare som är placerad närmast garageväggen mot Södergatan var bortspolad så att pelaren hade förlorat sin bärighet, vilket han ansåg bekräftade att det hade varit ett vattenläckage.

Vid den rörinspektion som genomfördes av Solna Röranalys AB den 30 augusti 2010 har emellertid inte några skador på de bitvis kraftigt påbyggda rörväggarna kunnat konstateras. Vid inspektionen fanns det på vissa ställen vatten på botten av ledningen och vid några positioner noterades rörelser i vattnet. Det har i noteringarna i protokollet förklarats med att det kan vara ett möjligt inflöde i ledningen. Av filmen framgår att proppningen vid Södergatan var intakt vid tidpunkten för inspektionen.

Enligt hovrättens uppfattning går det inte att dra någon säker slutsats i frågan om vatten har orsakat problem med fyllningen under pelarsulan i garaget. Vid

rörinspektionen har inte heller kunnat konstateras något brott på ledningen eller annat förhållande som gjort det möjligt för en större mängd vatten att läcka ut. Mot den bakgrunden anser hovrätten att bolaget inte ens med tillämpning av det lägre beviskravet klart mer sannolikt, kunnat visa att de påtalade skadorna orsakats av inträngande vatten på det sätt som bolaget gjort gällande. Med ändring av Va-nämndens beslut ska bolagets skadeståndstalan därför lämnas utan bifall.

Rättegångskostnader

När det gäller ansvaret för rättegångskostnader ska bestämmelserna i lagen (1976:839) om Statens va-nämnd tillämpas. Lagen upphörde att gälla den 1 januari 2016 men ska enligt övergångsbestämmelserna tillämpas på mål och ärenden som inleddes före ikraftträdandet.

Kostnaderna i Va-nämnden

Båda parter har vid denna utgång i huvudsaken begärt ersättning för rättegångskostnader vid Va-nämnden. För mål av nu aktuellt slag gäller som huvudregel att vardera parten ska stå för sin rättegångskostnad vid nämnden. Om det finns särskilda skäl för det kan dock en part på begäran tillerkännas ersättning för kostnaderna av motparten (14 §). Som nämnden anfört har sådana särskilda skäl i praxis ansetts vara till exempel att fastighetsägaren har fått bära en tung utredningsbörda eller drivit ett s.k. pilotmål av stort allmänt intresse för brukare och andra huvudmän. Det har inte framkommit något skäl som ger anledning att frånga Va-nämndens bedömning när det gäller fördelningen av kostnaderna där. Nämndens beslut i denna del ska därför inte ändras.

Kostnaderna i hovrätten

Av 21§ andra stycket följer att rättegångsbalkens regler för tvistemål ska tillämpas när det gäller kostnaderna i hovrätten. Det innebär som regel att den part som förlorar målet ska ersätta motpartens rättegångskostnader i överinstansen. Eftersom bolaget är att anse som förlorande part ska bolaget ersätta kommunens rättegångskostnader i hovrätten. Det av kommunen begärda beloppet, 227 931 kr, får anses skäligt. Bolaget ska alltså ersätta kommunen för rättegångskostnader i hovrätten med yrkat belopp.

SVEA HOVRÄTT
Rotel 0602

DOM

M 284-16

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga C

Överklagande senast 2017-11-17

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Per Sundberg, tekniska rådet Bengt Jonsson samt hovrättsråden Gösta Ihrfelt och Birgitta Bylund Uddenfeldt, referent.